

EL LENGUATGE

Noms de reis

Un titular del nostre diari deia, fa pocs dies: *Joan Carles rep Felipe, González a Miravent*. És ben probable que més d'un lector, veient escrits, l'un al costat de l'altre, el nom del rei i el del president del govern, s'hagi estranyat de la diferència de tractament idiomàtic que han rebut l'un i l'altre, car mentre el primer és transcrit en la seva forma catalana es manté la forma castellana del segon. I no seria pas gens estrany que al costat dels qui creuen que tots dos noms s'haurien de dir en castellà hi hagués els qui, ultrancers, no vacil·larien a catalanitzar també el nom del president del govern. Hem vist prou exemples d'una cosa i de l'altra i hem escoltat, al llarg dels anys, prou parers diversos perquè ho puguem afirmar. Però servir-se de la forma catalana quan es tracta del nom del rei i mantenir la forma original, la pròpia de cadascú, en els altres casos, incloent-hi el cas d'un president del govern, obeeix a un criteri ben establert, que no és pas exclusiu del nostre diari.

Aquest criteri a què ens referim és ben senzill i fàcil d'aplicar. En el cas dels monarques i prínceps regnants (incloent-hi els papes), els noms de baptisme o anàlegs (és a dir,

no els noms de llinatge) amb els quals són coneguts i designats com a caps d'Estat i com a personatges històrics, són normalment usats en la seva forma catalana; en tots els altres casos, que comprenen intel·lectuals, artistes, polítics, governants, etc., hom convé de mantenir la forma original, sia castellana o espanyola, francesa, anglesa, etc. Quan parlem dels reis de França, per exemple, no els anomenem d'altra manera que amb les formes Lluís XIV, Lluís XV, etc., però l'actual president de la República Francesa és el senyor François Mitterrand, i ningú no tindrà la idea de traduir-li el nom. Aquest és el criteri que segueixen obres com la Gran Enciclopèdia Catalana, on és observat d'una manera sistemàtica i rigorosa: si hi cerquem els germans de l'emperador Napoleó I, hi trobarem per Bonaparte els qui no accediren a cap tron (per exemple Lucien Bonaparte), i pel nom de pila en la seva forma catalana els qui foren reis o prínceps regnants (com ara el rei Josep, per més intrús que fos). En el cas dels papes de Roma, fem servir —com a tot arreu— la forma catalana del nom que van adoptar en accedir al soli pontifici, però mantenim la forma original del seu nom autèntic, de simple ciutadà: el papa Joan XXIII es deia Angelo Giuseppe Roncalli.